

## GRONDWETTELIJK HOF

[C – 2026/003917]

Uittreksel uit arrest nr. 58/2026 van 13 mei 2026

Rolnummer 8492

In zake : het beroep tot vernietiging van artikel 8 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 20 december 2024 « tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en het Mestdecreet van 22 december 2006 », ingesteld door de vzw « Belgian Luxembourg mineral Fertilizer and Biostimulant Association ».

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters Joséphine Moerman en Pierre Nihoul, de rechters Thierry Giet, Michel Pâques, Yasmine Kherbache, Danny Pieters, Sabine de Bethune, Emmanuelle Bribosia, Willem Verrijdt, Katrin Jadin en Magali Plovie, en, overeenkomstig artikel 60bis van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, emeritus voorzitter Luc Lavrysen, bijgestaan door griffier Nicolas Dupont, onder voorzitterschap van emeritus voorzitter Luc Lavrysen,

wijst na beraad het volgende arrest :

I. *Onderwerp van het beroep en rechtspleging*

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 23 mei 2025 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 27 mei 2025, heeft de vzw « Belgian Luxembourg mineral Fertilizer and Biostimulant Association », bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. Kris Wauters en mr. Tess Leppers, advocaten bij de balie te Brussel, beroep tot vernietiging ingesteld van artikel 8 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 20 december 2024 « tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en het Mestdecreet van 22 december 2006 » (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 10 januari 2025).

(...)

II. *In rechte*

(...)

*Ten aanzien van de bestreden bepaling*

B.1. De verzoekende partij vordert de vernietiging van artikel 8 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 20 december 2024 « tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en het Mestdecreet van 22 december 2006 » (hierna : het decreet van 20 december 2024).

B.2.1. Artikel 8 van het decreet van 20 december 2024 voegt in het decreet van het Vlaamse Gewest van 22 december 2006 « houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen » (hierna : het Mestdecreet) een artikel 4bis in.

Met die bepaling beoogt de decreetgever met betrekking tot de door het Mestdecreet geregelde verwerkingen van persoonsgegevens te voorzien in « een nadere uitwerking van verschillende essentiële elementen die ter zake een rol spelen, zoals de doeleinden waarvoor de gegevens verwerkt worden, de categorieën van te verwerken gegevens, de ontvangers, ... » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2024-2025, nr. 160/1, p. 18). De decreetgever beoogt op die manier tegemoet te komen aan « het legaliteitsbeginsel en de invulling ervan door de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en de Raad van State » (*ibid.*).

B.2.2. Het door de bestreden bepaling in het Mestdecreet ingevoegde artikel 4bis bevat « een alomvattende regeling [...] voor alle verwerkingen van persoonsgegevens die [de Vlaamse Landmaatschappij (VLM)] in het kader van het Mestdecreet uitoefent » en is, « gelet op het zeer ruime, complexe en diverse takenpakket, [...] zeer omvangrijk » (*ibid.*).

Artikel 4bis maakt deel uit van hoofdstuk I (« Algemene bepalingen ») van het Mestdecreet en is opgevat als een kaderbepaling, waarbij de essentiële elementen van de op grond van andere bepalingen van dat decreet of van uitvoeringsbesluiten ervan uitgeoefende verwerkingen van persoonsgegevens, decretaal worden vastgesteld. Dit brengt met zich dat niet alle vastgestelde essentiële elementen voor alle verwerkingen van persoonsgegevens relevant zijn. Met betrekking tot de in artikel 4bis opgesomde categorieën van persoonsgegevens die kunnen worden verwerkt, verduidelijkt de parlementaire voorbereiding bijvoorbeeld dat « niet alle vermelde categorieën [...] in dezelfde mate verwerkt [worden] » en dat de Vlaamse Landmaatschappij sommige categorieën van gegevens slechts voor een aantal van haar taken verwerkt (*ibid.*, p. 19).

B.2.3. Artikel 4bis, § 1, van het Mestdecreet duidt de Vlaamse Landmaatschappij aan als « de verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming » voor de persoonsgegevens die worden verwerkt voor de volgende doeleinden :

« 1° voor de uitvoering van de taken, vermeld in artikel 4, § 1, waarmee de Vlaamse Landmaatschappij wordt belast;

2° voor het verlenen van erkenningen, in het kader van de verordening nr. 1069/2009, aan installaties die meststoffen bewerken of verwerken;

3° voor de taken waarmee de Vlaamse Landmaatschappij wordt belast in het kader van de uitvoering van de programmatische aanpak stikstof, met inbegrip van het organiseren en het uitvoeren van het flankerend beleid in het kader van de programmatische aanpak stikstof ».

Volgens artikel 4, § 1, van het Mestdecreet heeft de Vlaamse Landmaatschappij in het kader van de bij dat decreet geregelde aangelegenheden en van de met dat decreet nagestreefde doelstellingen drie soorten taken : 1) ondersteunende taken (onder meer het geven van voorlichting over de productie van dierlijke mest en over de verwerking van meststoffen en het stimuleren van de vraag naar een ecologisch verantwoord gebruik van meststoffen); 2) controletaken (waaronder het registreren van de aangegeven gegevens, onder meer ter bepaling van de mestoverschotten, de uitbouw en het beheer van een databank met betrekking tot de mestproblematiek, de uitbouw van een mest-internetloket en het toezicht op en de controle van de naleving van de bepalingen van het decreet); 3) begeleidende taken (onder meer de bedrijfsspecifieke begeleiding met betrekking tot het milieu- en landbouwkundig optimaal gebruik van meststoffen op bedrijfsniveau en het aanreiken van en de begeleiding met betrekking tot technische tools en rekenprogramma's voor een bemestingsmanagement op bedrijfsniveau).

Volgens artikel 2, eerste lid, van het Mestdecreet heeft dat decreet tot doel « de bescherming van het leefmilieu door de waterverontreiniging die wordt veroorzaakt of teweeggebracht door nitraten en fosfaten uit agrarische bronnen te verminderen, verdere verontreiniging van die aard te voorkomen, bij te dragen tot de realisatie van een goede toestand van de watersystemen en de beperking van de luchtverontreiniging als gevolg van de productie en het gebruik van meststoffen ».

B.2.4. De tweede tot zesde paragraaf van artikel 4bis van het Mestdecreet bepalen de voorwaarden waaronder de Vlaamse Landmaatschappij persoonsgegevens kan verwerken (§ 2), de categorieën van persoonsgegevens die kunnen worden verwerkt (§ 3), de categorieën van personen van wie de persoonsgegevens kunnen worden verwerkt (§ 4), de termijnen gedurende welke de persoonsgegevens kunnen worden bewaard (§ 5) en de personen en instanties aan wie de verwerkingsverantwoordelijke de persoonsgegevens kan meedelen (§ 6). Paragraaf 7 van artikel 4bis van het Mestdecreet bepaalt dat de Vlaamse Landmaatschappij een of meerdere internetloketten ter beschikking dient te stellen « voor de uitvoering van haar taken [...] en voor het registreren, het opslaan, het verwerken en het verzamelen van persoonsgegevens » en regelt de modaliteiten van die aan de Vlaamse Landmaatschappij verleende opdracht. Paragraaf 8 van artikel 4bis van het Mestdecreet bepaalt dat de Vlaamse Regering de nadere regels kan vaststellen ter uitvoering van het artikel en bevat een niet-limitatieve lijst van de aangelegenheden die de Vlaamse Regering kan regelen.

B.2.5. Met betrekking tot de verschillende paragrafen van artikel 4bis van het Mestdecreet vermeldt de parlementaire voorbereiding :

« In paragraaf 1 zijn de doeleinden opgesomd waarvoor in het kader van het Mestdecreet gegevens verwerkt worden binnen de VLM. Aangezien voorliggend artikel een alomvattende regeling bevat voor alle verwerkingen van persoonsgegevens die de VLM in het kader van het Mestdecreet uitoefent en gelet op het zeer ruime, complexe en diverse takenpakket, is deze bepaling zeer omvangrijk. Door de complementaire aard en interne verwevenheid van de verschillende taken van de VLM in dit kader overlappen een aantal van deze doeleinden ook met elkaar. Daarenboven kan éénzelfde gegevensverwerking ook meerdere doeleinden dienen. Dit maakt ook dat een verdere opsplitsing per taak of doeleind, niet mogelijk is. Voor de duidelijkheid en de transparantie is het echter aangewezen om zo volledig mogelijk al de doeleinden op te sommen waarvoor gegevens verwerkt worden.

Paragraaf 2 duidt de rechtsgronden waarop de VLM de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het Mestdecreet baseert, met name voor de uitvoering van haar taken van algemeen belang en wanneer van toepassing, om te voldoen aan de opgelegde wettelijke verplichtingen die zij moet vervullen. De VLM als verwerkingsverantwoordelijke voldoet aan de vereisten gesteld door de Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna AVG) en bijhorende wetgeving en bewaart de rechten zoals gegarandeerd door artikelen 13 tot en met 22 AVG.

In functie van de duidelijkheid en transparantie is ook de lijst van categorieën van persoonsgegevens, die vermeld zijn in paragraaf 3, zeer divers en uitgebreid. Bepaalde categorieën van persoonsgegevens die de VLM verwerkt maken een inneming uit in de rechten en vrijheden van de betrokkenen, gezien de verwerkingen van persoonsgegevens door het agentschap speciale categorieën van (gevoelige) persoonsgegevens betreffen in de zin van artikel 9 of 10 van de AVG. Deze categorieën van persoonsgegevens worden in dit artikel decretaal bepaald.

Niet alle vermelde categorieën worden in dezelfde mate verwerkt. Voor een aantal van de vermelde categorieën is het zo dat deze slechts een heel beperkt aandeel uitmaken van de totale gegevensverwerking door de VLM in het kader van het Mestdecreet. Zo bijvoorbeeld zijn ook medische gegevens vermeld. In de praktijk betreft dit een heel beperkt aantal gevallen. Echter, voor een aantal van haar taken, zullen dergelijke gegevens toch noodzakelijk zijn. Het gaat bijvoorbeeld over de regelgeving bij de overdracht van nutriëntenemissierechten, waar voorheen een gunstregime voorzien is in geval van ernstige ziekte. (Cfr. artikel 34, § 1, eerste lid, 2°, f), 6°, van het Mestdecreet, zoals het van kracht was voor de wijziging door het decreet van 26 januari 2024 over de programmatische aanpak stikstof).

Paragraaf 4 somt de categorieën van betrokkenen op waarvan het agentschap de persoonsgegevens verwerkt. Het gaat hier in het algemeen over eenieder die door een of meerdere van de taken die de VLM in het kader van het Mestdecreet uitoefent, wordt gevat. Aangezien de verschillende taken van de VLM zeer sterk met elkaar verweven zijn en de VLM actief is op verschillende terreinen met betrekking tot de open ruimte in Vlaanderen, gaat het ook hier over een zeer ruime groep. Gaande van landbouwers en anderen, actief in de agrarische of een para-agrarische sector, over eigenaars of gebruikers van gronden, of beroepsgroepen waarop, voor de uitvoering van de taken, een beroep wordt gedaan zoals wetenschappers, diervoederproducenten, erkende laboratoria, ....

Paragraaf 5 bepaalt de regels voor de maximale bewaartermijnen die van toepassing zullen zijn op de persoonsgegevens die de VLM verwerkt. Hiervoor wordt in het algemeen verwezen naar de bepalingen van het Bestuursdecreet. Naast deze algemene verwijzing worden er echter ook reeds voor een aantal basistermijnen vastgelegd. Zo onder meer voor de bestuursdocumenten die verwerkt worden voor de uitvoering van controletaken, waarvoor een maximale bewaartermijn van 30 jaar vermeld is. Op te merken valt ook dat de globale maximale bewaartermijn voor bestuursdocumenten in het kader van dit decreet, op 80 jaar vastgelegd is. Hetgeen een ruime termijn is. Dit is echter noodzakelijk aangezien er een aantal aspecten zijn, binnen de mestregelgeving, die op zeer lange termijn bekeken worden. Zo onder meer wordt in het kader van de ontheffingenregeling, opgenomen in artikel 41bis, voorzien dat een ontheffing éénmalig familiaal overgenomen kan worden. Om dit te kunnen opvolgen dienen deze gegevens quasi gedurende de hele loopbaan van de betrokken landbouwer opgevolgd worden. Vandaar de ruime termijn van 80 jaar.

Paragraaf 6 somt de ontvangers op waaraan de VLM persoonsgegevens kan meedelen. Naast andere overheidsinstanties gaat het hier ook over derden waarop de VLM voor haar taken een beroep doet en natuurlijk ook over de betrokkene zelf. Wanneer de verwerking de elektronische mededeling van persoonsgegevens betreft, leeft de VLM de bepalingen uit het e-gov decreet na.

Met paragraaf 7 wordt speciale aandacht besteed aan het werken met digitale loketten. In het kader van het Mestdecreet wordt er reeds gedurende vele jaren gebruik gemaakt van digitale loketten voor verschillende aspecten van de mestregelgeving. Om deze reden was een aparte paragraaf, waarin de principes rond deze loketten opgenomen zijn, aangewezen.

Paragraaf 8 ten slotte bevat een aantal delegaties naar de Vlaamse Regering die moeten toelaten om, hetgeen in dit artikel reeds uitgebreid is opgenomen, waar nodig verder te detailleren » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2024-2025, nr. 160/1, pp. 18-20).

*Ten aanzien van de ontvankelijkheid*

B.3. De Vlaamse Regering voert aan dat de verzoekende partij geen belang heeft bij de vernietiging van de bestreden bepaling, in zoverre die bepaling betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens die losstaan van de kunstmestsector, daar de verzoekende partij uitsluitend actief is in die sector.

B.4.1. De Grondwet en de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof vereisen dat elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die een beroep tot vernietiging instelt, doet blijken van een belang. Van het vereiste belang doen slechts blijken de personen wier situatie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt.

B.4.2. Zoals is vermeld in B.2.2, bevat het door de bestreden bepaling in het Mestdecreet ingevoegde artikel *4bis* een alomvattende regeling voor alle verwerkingen van persoonsgegevens die de Vlaamse Landmaatschappij in het kader van het Mestdecreet uitoefent en is die bepaling opgevat als een kaderbepaling.

Alle personen van wie de gegevens op grond van het Mestdecreet kunnen worden verwerkt, kunnen in beginsel rechtstreeks en ongunstig worden geraakt door die bepaling en doen aldus in beginsel blijken van een voldoende belang bij de vernietiging ervan. Een vereniging die de belangen vertegenwoordigt van een categorie van personen van wie de gegevens kunnen worden verwerkt op grond van het Mestdecreet, zoals de verzoekende partij, doet in beginsel eveneens blijken van een voldoende belang bij de vernietiging van de bestreden bepaling.

De loutere omstandigheid dat een wetskrachtige bepaling meerdere categorieën van personen rechtstreeks en ongunstig kan raken, brengt bij een vaststelling van ongrondwettigheid in beginsel niet met zich mee dat het voordeel van de eruit voortvloeiende vernietiging dient te worden beperkt tot de categorie van personen waartoe de verzoekende partij behoort. Die omstandigheid brengt aldus in beginsel evenmin met zich mee dat er met betrekking tot het belang van een verzoekende partij dient te worden gedifferentieerd op basis van de categorie waartoe de verzoekende partij behoort.

De exceptie van de Vlaamse Regering wordt verworpen.

B.5. De Vlaamse Regering voert bij sommige middelen of onderdelen van middelen aan dat de verzoekende partij niet uiteenzet in welke zin de bestreden bepaling bepaalde in die middelen vermelde toetsingsnormen zou schenden. Zij is van oordeel dat het beroep slechts ontvankelijk is in zoverre wordt uiteengezet in welke zin de bestreden bepaling de in de middelen vermelde toetsingsnormen zou schenden.

B.6.1. Om te voldoen aan de vereisten van artikel 6 van de bijzondere wet van 6 januari 1989, moeten de middelen van het verzoekschrift te kennen geven welke van de regels waarvan het Hof de naleving waarborgt, zouden zijn geschonden, alsook welke de bepalingen zijn die deze regels zouden schenden, en uiteenzetten in welk opzicht die regels door de bedoelde bepalingen zouden zijn geschonden.

B.6.2. Het Hof onderzoekt de door de verzoekende partij aangevoerde middelen en onderdelen van middelen in zoverre zij aan de voormelde vereisten voldoen.

*Ten gronde*

*Wat het eerste middel betreft*

B.7. Het eerste middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 10, 11, 22 en 33 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 36, lid 4, en 57, lid 1, van de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 « betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) » (hierna : de AVG), doordat het voorstel van decreet dat heeft geleid tot de bestreden bepaling niet voor advies werd voorgelegd aan de Gegevensbeschermingsautoriteit, waardoor bepaalde personen het recht op naleving van een substantiële vormvereiste wordt ontnomen, terwijl dat recht voor andere personen in vergelijkbare omstandigheden is gewaarborgd, en waardoor afbreuk wordt gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven.

B.8.1. De artikelen 10 en 11 van de Grondwet waarborgen het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie.

Het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie sluit niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.8.2. De artikelen 10 en 11 van de Grondwet hebben een algemene draagwijdte. Zij verbieden elke discriminatie, ongeacht de oorsprong ervan : de grondwettelijke regels van de gelijkheid en van de niet-discriminatie zijn toepasselijk ten aanzien van alle rechten en alle vrijheden, met inbegrip van die welke voortvloeien uit internationale verdragen die België binden.

B.9.1. Artikel 22 van de Grondwet bepaalt:

« Ieder heeft recht op eerbiediging van zijn privé-leven en zijn gezinsleven, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden door de wet bepaald.

De wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel waarborgen de bescherming van dat recht ».

B.9.2. Het recht op eerbiediging van het privéleven, zoals gewaarborgd door artikel 22 van de Grondwet, heeft als essentieel doel de personen te beschermen tegen inmengingen in hun privéleven. Dat recht heeft een ruime draagwijdte en omvat, onder meer, de bescherming van persoonsgegevens en van persoonlijke informatie.

Het recht op eerbiediging van het privéleven is evenwel niet absoluut. Artikel 22 van de Grondwet sluit een overheidsinmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven niet uit, maar vereist dat zij wordt toegestaan door een voldoende precieze wettelijke bepaling, dat zij beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte in een democratische samenleving en dat zij evenredig is met de daarmee nagestreefde wettige doelstelling.

B.10.1. Artikel 36, lid 4, van de AVG bepaalt :

« De lidstaten raadplegen de toezichthoudende autoriteit bij het opstellen van een voorstel voor een door een nationaal parlement vast te stellen wetgevingsmaatregel, of een daarop gebaseerde regelgevingsmaatregel die betrekking heeft op verwerking ».

Artikel 57, lid 1, c), van de AVG bepaalt :

« Onverminderd andere uit hoofde van deze verordening vastgestelde taken, verricht elke toezichthoudende autoriteit op haar grondgebied de volgende taken :

[...]

c) zij verleent overeenkomstig het recht van de lidstaat, advies aan het nationale parlement, de regering, en andere instellingen en organen over wetgevingsinitiatieven en bestuursmaatregelen in verband met de bescherming van de rechten en vrijheden van natuurlijke personen op het gebied van verwerking ».

Krachtens artikel 4 van de AVG dient onder « verwerking » te worden begrepen een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens.

B.10.2. Uit overweging 96 bij de AVG blijkt dat de raadpleging van de toezichthoudende autoriteit tijdens de voorbereiding van een wetgevings- of regelgevingsmaatregel houdende verwerking van persoonsgegevens, beoogt « ervoor te zorgen dat de voorgenomen verwerking strookt met deze verordening, en met name om de risico's daarvan voor betrokkenen te beperken ».

B.10.3. Artikel 51, lid 1, van de AVG bepaalt :

« Elke lidstaat bepaalt dat één of meer onafhankelijke overheidsinstanties verantwoordelijk zijn voor het toezicht op de toepassing van deze verordening, teneinde de grondrechten en fundamentele vrijheden van natuurlijke personen in verband met de verwerking van hun persoonsgegevens te beschermen en het vrije verkeer van persoonsgegevens binnen de Unie te vergemakkelijken (‘ toezichthoudende autoriteit ’) ».

B.10.4. Volgens artikel 4, § 2, tweede lid, van de wet van 3 december 2017 « tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit » is de Gegevensbeschermingsautoriteit de bevoegde toezichthoudende autoriteit wanneer geen enkele toezichthoudende autoriteit is aangeduid.

B.11. De uit artikel 36, lid 4, van de AVG voor de lidstaten van de Europese Unie voortvloeiende verplichting om de toezichthoudende autoriteit te raadplegen bij het opstellen van een voorstel voor een door een nationaal parlement vast te stellen wetgevingsmaatregel, of een daarop gebaseerde regelgevingsmaatregel in verband met verwerking, vormt een uit een internationale bepaling voortvloeiend recht ten aanzien waarvan het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, zoals gewaarborgd door de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, toepasselijk is.

Daar de door de lidstaten aangeduide toezichthoudende autoriteiten krachtens artikel 51, lid 1, van de AVG tot taak hebben « de grondrechten en fundamentele vrijheden van natuurlijke personen in verband met de verwerking van hun persoonsgegevens te beschermen », kan de uit artikel 36, lid 4, van de AVG voortvloeiende verplichting bovendien worden gekwalificeerd als een regel die ertoe strekt de rechten en vrijheden te waarborgen die zijn erkend door artikel 22 van de Grondwet.

B.12. Daar de bestreden bepaling, zoals is vermeld in B.2.1, een « een nadere uitwerking » bevat « van verschillende essentiële elementen » met betrekking tot de door het Mestdecreet geregelde verwerkingen van persoonsgegevens, vormde het voorstel van decreet dat heeft geleid tot die bepaling een « voorstel voor een door een nationaal parlement vast te stellen wetgevingsmaatregel [...] die betrekking heeft op verwerking » in de zin van artikel 36, lid 4, van de AVG.

Dat voorstel van decreet diende, op grond van de artikelen 10, 11 en 22 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 36, lid 4, van de AVG, aldus voor advies te worden voorgelegd aan de Gegevensbeschermingsautoriteit of een andere bevoegde toezichthoudende autoriteit.

B.13.1. Noch uit de parlementaire voorbereiding van het decreet van 20 december 2024, noch uit de website van de Gegevensbeschermingsautoriteit, blijkt dat het voorstel dat heeft geleid tot de bestreden bepaling voor advies werd voorgelegd aan de Gegevensbeschermingsautoriteit.

B.13.2. In tegenstelling tot wat de Vlaamse Regering aanvoert, brengt de omstandigheid dat de bestreden bepaling voortbouwt op bepalingen van verschillende voorontwerpen van besluit van de Vlaamse Regering die voor advies aan de Gegevensbeschermingsautoriteit zouden zijn voorgelegd, niet met zich mee dat het voorstel van decreet dat heeft geleid tot de bestreden bepaling niet voor advies aan de Gegevensbeschermingsautoriteit diende te worden voorgelegd. De bestreden bepaling heeft overigens een ruimere draagwijdte dan de bepalingen van het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering waarover de Gegevensbeschermingsautoriteit heeft geadviseerd en verschilt op meerdere punten van die laatste bepalingen. Terwijl het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering waarover de Gegevensbeschermingsautoriteit heeft geadviseerd in essentie betrekking had op de verwerking van gegevens die via het digitaal kunstmestregister worden verzameld, bevat de bestreden bepaling, zoals is vermeld in B.2.2, een kaderregeling voor alle verwerkingen van persoonsgegevens die de Vlaamse Landmaatschappij in het kader van het Mestdecreet uitvoert.

De omstandigheid dat de decreetgever met de bestreden bepaling tegemoet is gekomen aan bepaalde opmerkingen van de Gegevensbeschermingsautoriteit in een advies over een voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering, brengt bovendien niet met zich mee, in tegenstelling tot wat de Vlaamse Regering aanvoert, dat het voorstel van decreet dat heeft geleid tot de bestreden bepaling, wat de punten betreft waarover de opmerkingen werden gemaakt, niet meer voor advies aan de Gegevensbeschermingsautoriteit diende te worden voorgelegd.

B.14. In zoverre het is afgeleid uit de schending van de artikelen 10, 11 en 22 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 36, lid 4, van de AVG, is het eerste middel gegrond.

*Wat het tweede middel betreft*

B.15. Daar het onderzoek van het tweede middel niet zou kunnen leiden tot een ruimere vernietiging, dient dat middel niet te worden onderzocht.

*Ten aanzien van de handhaving van de gevolgen*

B.16. De Vlaamse Regering verzoekt het Hof, indien het van oordeel zou zijn dat de bestreden bepaling dient te worden vernietigd, de gevolgen van die bepaling te handhaven voor het verleden en tot een jaar na de datum van het door het Hof te wijzen arrest.

B.17. Volgens artikel 8, derde lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989, wijst het Hof, « zo het [...] dit nodig oordeelt, [...] bij wege van algemene beschikking, die gevolgen van de vernietigde bepalingen aan welke als gehandhaafd moeten worden beschouwd of voorlopig gehandhaafd worden voor de termijn die het vaststelt ».

B.18. Wat betreft de handhaving van de gevolgen van de vernietigde bepaling dient te dezen rekening te worden gehouden met het beginsel van voorrang van het Unierecht op het recht van de lidstaten. Dat beginsel verplicht alle instanties van de lidstaten om volle werking te verlenen aan de bepalingen van het Unierecht. Het beginsel impliceert dat, indien nationale wetgeving niet in overeenstemming met de vereisten van het Unierecht is vastgesteld, de nationale rechter die in het kader van zijn bevoegdheid is belast met de toepassing van de bepalingen van het Unierecht, verplicht is de volle werking van die bepalingen te verzekeren (HvJ, grote kamer, 6 oktober 2020, C-511/18, C-512/18 en C-520/18, *La Quadrature du Net e.a.*, ECLI:EU:C:2020:791, punten 214-215).

Uit het voorgaande vloeit voort dat het Hof in beginsel niet vermag wetsbepalingen waarvan het heeft geoordeeld dat ze in strijd met het Unierecht zijn vastgesteld, tijdelijk te handhaven.

Enkel het Hof van Justitie van de Europese Unie kan in beginsel, bij wijze van uitzondering en om dwingende redenen van rechtszekerheid, een voorlopige opschorting toestaan van het effect dat een regel van het Unierecht op het daarmee strijdige nationale recht voorrang heeft (*ibid.*, punten 216 en 217).

Een nationale rechterlijke instantie waarvan de beslissingen niet meer vatbaar zijn voor hoger beroep, is in beginsel ertoe gehouden zich tot het Hof van Justitie te wenden om het beginsel van voorrang van het Unierecht uit te leggen, zodat dit kan beoordelen of, bij uitzondering, de bepalingen van nationaal recht die strijdig zijn geacht met het Unierecht, al dan niet voorlopig kunnen worden gehandhaafd (zie *mutatis mutandis* HvJ, 28 juli 2016, C-379/15, *Association France Nature Environnement*, ECLI:EU:C:2016:603, punt 53).

B.19.1. Hoewel de Vlaamse Regering verwijst naar de ingevolge Europeesrechtelijke en binnenlandse gerechtelijke procedures en uitspraken ontstane noodzaak om strengere maatregelen te nemen tegen nitraatverontreiniging, evenals naar het feit dat de verwerking van persoonsgegevens deel uitmaakt van de handhaving van de in het Mestdecreet vervatte maatregelen ter voorkoming van nitraatverontreiniging, maakt zij het, mede gelet op het feit dat de bestreden

bepaling in werking is getreden op 1 januari 2025 en aldus pas vanaf die datum een decretale grondslag kon vormen voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het Mestdecreet, niet op een concrete wijze aannemelijk dat de terugwerkende kracht van de vernietiging van de bestreden bepaling, die op zich niet voorziet in strengere maatregelen tegen nitraatverontreiniging, aanleiding zou geven tot aanzienlijke rechtsonzekerheid.

Het staat aan de verwerende partij, en niet aan het Hof, om, in geval van een schending van het recht van de Europese Unie, op een concrete wijze aan te tonen in welke zin de handhaving van de gevolgen van de vernietigde bepalingen, bij wijze van uitzondering op het beginsel van voorrang van het Unierecht op het recht van de lidstaten, beantwoordt aan de notie van dwingende redenen van rechtszekerheid in de zin van de voormelde rechtspraak van het Hof van Justitie.

B.19.2. Het verzoek tot handhaving van de gevolgen wordt verworpen.

Om die redenen,

het Hof

vernietigt artikel 8 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 20 december 2024 « tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en het Mestdecreet van 22 december 2006 ».

Aldus gewezen in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 13 mei 2026.

De griffier,

Nicolas Dupont

De emeritus voorzitter,

Luc Lavrysen